

Železna cesta 16, 1000 Ljubljana
01 4735 531
gp@zagovornik-rs.si

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo

Kotnikova ulica 5
1000 Ljubljana

E: gp.mgrt@gov.si

Številka: 0070-14/2021/1

Datum: 24. 6. 2021

Zadeva: Priporočilo Zagovornika načela enakosti glede osnutka Predloga Zakona o varstvu potrošnikov

Spoštovani,

Zagovornik načela enakosti (v nadaljevanju: Zagovornik) podaja priporočilo Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo (v nadaljevanju: MGRT) kot pripravljavcu osnutka Predloga Zakona o varstvu potrošnikov (EVA 2015-2130-0005, v nadaljevanju ZVPot-1), ki je v javni razpravi. Zagovornik je osnutek ZVPot-1 proučil z vidika svojih pristojnosti, ki jih določa 21. člen Zakona o varstvu pred diskriminacijo (ZVarD).

Zagovornik pripravljavcu priporoča, da v ZVPot-1 vključi:

- 1. jasno določbo o prepovedi diskriminacije potrošnikov;**
- 2. obveznosti glede zagotavljanja dostopnosti pri komunikaciji za potrošnike z invalidnostmi v ustreznih jezikih in pisavah;**
- 3. prepoved oglaševanja, ki spodbuja k neenakopravnosti ali nestrpnosti in sovraštvu.**

Zagovornik zaproša MGRT za pisni odziv na njegovo priporočilo v roku 20 dni.

S spoštovanjem,

Miha Lobnik
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Priloga:

- Utemeljitev strokovne službe Zagovornika načela enakosti k priporočilu št. 0070-14/2021/1

V vednost:

- Varuh človekovih pravic (info@varuh-rs.si)

Poslano:

- naslovníku (gp.mgrt@gov.si),
- zbirka dok. gradiva.

1.

Zagovornik pripravljavcu priporoča, da v osnutek predloga ZVPot-1 vključi določbe o prepovedi diskriminacije potrošnikov.

Zagovornik je v letu 2020 zaključil 22 odstotkov primerov, ki so se nanašali na dostop do dobrin in storitev, ki so na voljo javnosti, vključno s stanovanji in preskrbo z njimi¹. To je namreč eno od področij družbenega življenja, na katerem je na podlagi Zakona o varstvu pred diskriminacijo diskriminacija na podlagi katerekoli osebne okoliščine prepovedana.

Zagovornikovo priporočilo ne predlaga posegov, ki bi spreminjali veljavne obveznosti podjetij do potrošnikov, ampak je namen zagotoviti večjo jasnost vseh obveznosti, ki že obstajajo in so razdrobljeno urejene v več zakonih. Namen je torej izboljšanje besedila osnutka predloga ZVPot-1 z vidika zagotavljanja jasnosti in določnosti pri urejanju s predpisi in s tem zagotavljanja pravne varnosti (2. člen Ustave RS). Zakonska ureditev mora biti zaradi narave in pomena urejanja tega področja družbenega življenja, ki se nanaša na najširši krog naslovnikov, jasna, nedvoumna in določna, da je povprečen naslovnik teh določb, tudi prava nevesča oseba ali oseba z omejeno funkcionalno zmožnostjo (npr. slabo pismeni, osebe ki ne znajo dobro slovenskega jezika, osebe z invalidnostmi, težavami v duševnem zdravju), sposobna sama in brez zahtevne pravne razlage ali hkratnega vnaprejšnjega poznavanja določb drugih zakonov, že na podlagi besedila zakona razumeti svoj pravni položaj - obseg pravic in svojih obveznosti. To je posebej pomembno, saj so sicer omejeno kot poslovno sposobni potrošniki sposobni nastopati, denimo, tudi otroci. Navedena obrazložitev velja tudi za ostale točke Zagovornikovega priporočila.

*

V 6. členu ZVPot-1 naj se določba spremeni tako, da se za prvim in drugim odstavkom doda naslednje nove odstavke besedila:

(3) Podjetje je pri poslovanju dolžno zagotavljati enako obravnavanje vseh potrošnikov, ne glede na spol, narodnost, raso ali etnično poreklo, jezik, vero ali prepričanje, invalidnost, starost, spolno usmerjenost, spolno identiteto in spolni izraz, družbeni položaj, premoženjsko stanje, izobrazbo ali katero koli drugo osebno okoliščino. Enako obravnavanje je dolžno zagotoviti v zvezi z dostopom do blaga, dobrin in storitev, digitalnih vsebin in digitalnih storitev, ki so na voljo javnosti, vključno s stanovanji, in preskrbo z njimi, zlasti v zvezi s kakršnimkoli trženjem in oglaševanjem na trgu, pogoji dostopanja do dobrin, storitev in stanovanj, odplačnih ali neodplačnih, pogoji njihovega nudenja, vključno s ceno in plačilnimi pogoji, jamčevalnimi vidiki in pogoji prenehanja njihovega nudenja.

(4) Pri poslovanju s potrošniki so prepovedane vse oblike diskriminacije: neposredna in posredna diskriminacija, navodila za diskriminacijo, kršitev razumne prilagoditve, nadlegovanje in spolno nadlegovanje, pozivanje k diskriminaciji in povračilni ukrepi (viktimizacija), urejene s predpisi, ki urejajo varstvo pred diskriminacijo ter izenačevanje možnosti oseb z invalidnostmi. Navedeni predpisi določajo tudi dopustne izjeme, ki ne predstavljajo diskriminacije.

(5) Kadar splošni poslovni pogoji ali sporna ravnanja podjetja učinkujejo odvračalno za obstoj diskriminacije ni potrebno natančno identificirati konkretnih oseb ali skupine oseb, ki so ali bi lahko postale žrtve takšne diskriminatorne prakse.

(6) Ne gre za neposredno diskriminacijo, kadar gre za ugodnejšo obravnavo potrošnikov v smislu varstva

¹ Več o tem v Rednem letnem poročilu Zagovornika načela enakosti za leto 2020; dostopno na: <http://www.zagovornik.si/letno-porocilo-2/>

- žensk zaradi nosečnosti in materinstva,
- oseb z invalidnostmi,
- otrok, starejših ali pripadnikov drugih ranljivih skupin ter
- pri obravnavanju v zvezi s posebnimi pravicami pripadnikov manjšin.

(7) Sankcije, tudi globe za kršitev prepovedi diskriminacije pri poslovanju s potrošniki, ne smejo biti milejše od tistih, določenih s predpisi, ki urejajo varstvo pred diskriminacijo ter izenačevanje možnosti oseb z invalidnostmi. Predpisane globe pristojni inšpekcijski organi lahko izrekajo v razponu.

(8) Določbe splošnih pogojev poslovanja in drugih splošnih aktov podjetij ter drugih pravnih pogodb in aktov, ki predstavljajo diskriminacijo, so nične, ali tam, kjer je to ugodneje za žrtev diskriminacije, izpodbojne.

*

Navedeni 6. člen ZVPot-1 ureja prodajne pogoje na način, da določa, da mora podjetje prodajati blago oziroma opravljati storitve vsem potrošnikom pod enakimi pogoji. Takšne določbe vsebuje tudi veljavni 25. člen ZVPot. Navedene določbe so tudi sankcionirane. Vendar taka ureditev izrecno ureja le pogoje prodaje in opravljanja storitev, ne pa tudi druge vidike poslovanja s potrošniki.

Opredelitev zapovedi prodaje blaga oziroma opravljanja storitev vsem potrošnikom pod enakimi pogoji je sicer širša od prepovedi diskriminacije, saj vsebuje tudi prepoved arbitrarnega obravnavanja potrošnikov. Ključno pa je razumevanje, kaj za udeležence na trgu oziroma odnos med podjetji in potrošniki pomeni prepoved diskriminacije na trgu, torej kvalificirano neenako, tj. slabše obravnavanje potrošnikov zaradi različnih osebnih okoliščin. To je tudi eno od širših in ključnih področij, ki jih ureja nediskriminacijska zakonodaja v pravu EU.

Ta trenutno terja harmonizacijo zlasti glede prepovedi diskriminacije zaradi spola in rase oz. etničnega porekla ter zaradi državljanstva, po posameznih segmentih trga pa tudi zaradi invalidnosti (npr. promet) in drugih osebnih okoliščin (npr. v bančništvu), aktualna pa je tudi zakonodajna pobuda, ki želi to ureditev bolj poenotiti (t.i. horizontalna direktiva). Te prepovedi in zapovedi zadevajo najširši možen krog naslovnikov, praktično vsakogar. Zato je od učinkovitosti uveljavljanja protidiskriminacijske zakonodaje na tem področju v marsičem odvisna tudi učinkovitost preprečevanja in odpravljanja diskriminacije na drugih področjih družbenega življenja (npr. pri zaposlovanju in delu), saj je učinkovit lahko le koherenten, dosleden pristop. Vprašanje prepovedi diskriminacije na trgu dobrin in storitev sicer splošno ureja ZVarD, na posameznih mestih pa tudi drugi zakoni, npr. diskriminacijo zaradi invalidnosti Zakon o izenačevanju možnosti invalidov (ZIMI). Kljub temu pa prava neveščemu potrošniku, pa tudi podjetju (v smislu široke opredelitve iz 15. točke 4. člena ZVPot-1) tak način zakonskega urejanja ni zlahka razumljiv, tako da bi lahko sami že na podlagi zakonskih besedil razumeli, kakšen je obseg njihovih pravic in obveznosti na trgu. Veljavna zakonodaja zato tudi na drugih mestih ne vztraja le pri urejanju v splošnih, sistemskih zakonih, temveč nediskriminacijske določbe vsebujejo mnogi zakoni, ki urejajo posamezna ključna področja družbenega življenja, npr. Zakon o delovnih razmerjih (ZDR-1).

Zaradi zagotavljanja večje jasnosti in določnosti ter pravne varnosti na področju, ki zadeva najširši krog pravnih naslovnikov, predlagamo, da se v ZVPot-1 bodisi z dopolnitvijo 6. člena ali s posebnim členom vnesejo ključna določila glede prepovedi diskriminacije pri poslovanju s potrošniki.

Po zgledu 6. člena ZDR-1 se tako v predlogu novega tretjega odstavka primeroma podrobneje določa, pri katerih vidikih poslovanja je podjetje še posebej zavezano zagotavljati enako obravnavanje potrošnikov, ki pomeni odsotnost diskriminacije (saj je sintagma v zvezi z dostopom do dobrin in storitev, ki so na voljo javnosti, vključno s stanovanji, in preskrbo z njimi iz 8. alineje ZVarD, ki zgolj prepisuje besedilo direktiv, premalo jasna). Vseh podrobnejših vidikov niti na način kot to poganja 6. člena tudi v drugih določbah deloma kazuistično ureja ZDR-1, ni smiselno urejati. Prepoved

mora biti vendarle dovolj široka, da lahko zajame vse ključne situacije poslovanja s potrošniki, posamezne vidike poslovanja pa bi lahko le izjemoma izključil zakonodajalec. V zadevi C-83/14 ČEZ Razpredelenie Bulgarija AD proti Komisija za zaščita ot diskriminacija² je bil predmet presoje Sodišča EU (SEU) praksa komunalnega podjetja Čez v mestnem okrožju, v katerem pretežno prebivajo bolgarski državljani romskega porekla. Podjetje je števec za električno energijo namestilo v velike srebrne zaklenjene škatle na stebrih na višini med šest do sedem metrov. V drugih okrožjih so bili števeci postavljeni v majhne škatle na zunanjih stenah hiš. Čez, komunalno podjetje, odgovorno za to politiko, je trdilo, da naj bi režim preprečeval krajo električne energije, saj da števec ni mogoče spreminjati. Rezultat je vidno stigmatiziral prebivalce, poleg tega na tak način niso mogli sami odčitavati porabe električne energije. V primeru se je odprlo tudi vprašanje, ali gre za diskriminacijo zaradi rase oziroma etničnega porekla, saj vsi prebivalci, ki jih je ureditev prizadela, niso bili Romi, vključno s pritožnikom bolgarskemu organu za enakost v konkretnem primeru. Ureditev tudi ni prizadela tistih Romov, ki so morda živeli v drugih okrožjih, kjer so bili v manjšini. SEU je, tudi sklicujoč se na neposredno uporabne določbe 21. člena Listine EU o temeljnih pravicah, ugotovilo, da gre lahko v takem primeru hkrati za neposredno in posredno diskriminacijo zaradi rase oziroma etničnega porekla. Primer je pomemben, ker kaže, da za morebiten poseg v pravico do enakega obravnavanja v EU ni potrebno dokazovati obstoja pravnega interesa, v katerega je poseženo. Zadošča bodisi ciljni namen omejevalnega ukrepa za določeno skupino ljudi, ki je povezan z njihovim etničnim poreklom, bodisi ponižujoč učinek prakse (ki sodi v domet pravice do spoštovanja človekovega dostojanstva oziroma v območje pogojev ali uživanja dobrin in storitev v najširšem smislu).

Predlagani novi četrti odstavek sicer našteva prepovedane oblike diskriminacije, ki so sicer urejene v drugih zakonih in napotuje na te določbe (4.-13. člen ZVarD, 8. in 14. člen ZIMI). Vendar na tak način poudarja, da so vse oblike diskriminacije (npr. preprečevanje nadlegovanja in spolnega nadlegovanja potrošnikov s strani podjetja ali med potrošniki, npr. gosti gostinskega lokala) prepovedane tudi pri poslovanju podjetij s potrošniki.

Predlagani novi peti odstavek poudarja, da za obstoj diskriminacije ni potrebno identificirati žrtev oziroma da imajo tak učinek lahko tudi odvračalni splošni pogoji poslovanja, javno napovedane politike ipd. sami zase. Tako je tudi v primeru razlage direktiv Evropskega sveta Sodišče EU v zadevi C-54/07 Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding v. Firma Feryn NV. Že javne izjave vodstva podjetja za medije, da ne bodo zaposlovali tujcev, predstavljajo neposredno diskriminacijo.

Predlagani novi šesti odstavek preprečuje dvom, da posebni režimi varstva posameznih skupin potrošnikov ne predstavljajo diskriminacije tistih, ki se jih ne obravnava na tak prilagojen način. Sintagma ranljive skupine bi lahko vključevala npr. osebe s posebnimi potrebami, kjer še ne gre za invalidnost (npr. začasna bolezenska stanja), osebe posebej ranljive za okužbe s covidom-19 ipd.

ZVPot-1 sankcionira prodajo potrošnikom pod neenakimi pogoji z razmeroma nizko globo za prekršek (240. člen ZVPot-1). Po načelu »kar vsebuje več« (širše kršitve) bi bila navedena globa lahko uporabna tudi za primere ugotovljene diskriminacije potrošnikov. Vendar so globe, zagrožene za navedena sporna ravnanja po ZVarD (ali ZIMI), bistveno višje, kar je tudi skladno z zahtevami prava EU po zagotavljanju učinkovitih, sorazmernih in odvračalnih sankcij. Predlagani novi sedmi odstavek skuša odstraniti morebitne dvome o tem, da se z ZVPot-1 kot specialnim zakonom ne predlaga bistvena omilitev glob za diskriminatorna ravnanja. Hkrati skuša odpraviti pomanjkljivost, po kateri za izrekanje glob, ki so sicer določene v razponu po ZVarD in ZIMI inšpekcijskim organom, ni bila dana pristojnost izrekanja kazni v razponu. Podjetjem bi se ob nezadostnih sankcijah (npr. cenovna diskriminacija oziroma segmentacija trga po diskriminatornih kriterijih, lahko sicer »izplačala«, kar bi bilo v nasprotju s smislom in namenom prava EU in s tem neskladno z načelom lojalnega sodelovanja. Predlog skuša tudi preprečiti, da bi se lahko v nasprotju z načelom razlage

² Odločitev SEU je dostopna na <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=165912&doclang=SL>.

prava »v prid pravicam« posamezne zakone razlagalo zožujoče v smislu zmanjševanja obsega sankcij.

Primeroma navajamo, da je sporno, če bi se Zakon o kolektivnih tožbah razlagalo tako, da tudi v primeru potrošniških sporov in delovnopравnih sporov ne omogoča tudi kolektivnih dajatvenih zahtevkov, ampak le kolektivne opustitvene tožbe. Ni videti razlogov, da bi bili potrošniki pred specifičnimi oblikami kršitev svojih človekovih pravic (varovanih tudi z eno od temeljnih svoboščin v EU) zaščiteni slabše, kot so npr. v zvezi s tehničnimi podrobnostmi predpisanega načina zagotavljanja dobrin in storitev.

Predlagani novi osmi odstavek natančneje operacionalizira splošno načelo o tem, da so določbe civilnega prava, ki so v nasprotju s prisilnimi predpisi, kakršna je prepoved diskriminacije, nične (glej tudi veljavni 1. člen ZVPot in predlagano določbo 5. in še nekaterih drugih členov ZVPot-1). Pri tem se po predlogu dopušča potrošniku, kadar je to zanj ugodneje (npr. da terja odpravo nepravilnosti, denimo, napake na blagu), da posamezne določbe tudi izpodbija oziroma da lahko zahteva, da se diskriminatorne pogoje opravljanja storitve uskladi z zahtevo po enakem obravnavanju. Za primerjavo navajamo tudi standarde za protidiskriminacijsko zakonodajo Sveta Evrope oz. Evropske komisije proti rasizmu in nestrpnosti (ECRI) v Splošnem priporočilu št. 7 o nacionalni zakonodaji za boj proti rasizmu in diskriminaciji (General policy recommendation no. 7 on national legislation to combat racism and racial discrimination)³.

³ Priporočilo sprejeto decembra 2002 in dopolnjeno decembra 2017je dostopno na <https://rm.coe.int/ecri-general-policy-recommendation-no-7-revised-on-national-legislatio/16808b5aae..> Glej poglavje III. 14. Odstavek, ki se glasi: »The law should provide that discriminatory provisions which are included in individual or collective contracts or agreements, internal regulations of enterprises, rules governing profit-making or non-profit-making associations, and rules governing the independent professions and workers' and employers' organisations should be amended or declared null and void.» Dostopno na <https://rm.coe.int/ecri-general-policy-recommendation-no-7-revised-on-national-legislatio/16808b5aae>.

2.

Zagovornik pripravljavcu priporoča, da v osnutek predloga ZVPot-1 vključi obveznosti glede zagotavljanja dostopnosti pri komunikaciji za potrošnike z invalidnostmi.

V ta namen naj se v 7. členu ZVPot-1, ki ureja uporabo jezika, za tretjim odstavkom doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

Podjetja so pri obravnavi potrošnikov dolžna zagotavljati dostopnost pri rabi jezika, pisave in pri komunikaciji po načelih univerzalnega oblikovanja ter v obliki razumnih prilagoditev v skladu z zakonom, ki ureja izenačevanje možnosti ljudi z invalidnostmi.

Dosedanja četrti in peti odstavek postaneta peti in šesti odstavek.

*

Dolžnost poslovanja s potrošniki z invalidnostmi v njihovih jezikih in pisavah (ter po potrebi z drugimi oblikami podpore za alternativno komunikacijo, npr. prek podporne osebe, tolmača) ureja že Zakon o izenačevanju možnosti invalidov. V 8. členu ZIMI ureja dostopnost do blaga in storitev, ki so na voljo javnosti, pa tudi prepoved diskriminacije. Zlasti prek povezave s 7. členom ter 14. členom glede informiranja in obveščeniosti ter glede na vsebinske kriterije zagotavljanja razumnih prilagoditev je možno sklepati, da je v jedru minimalnih obveznosti po tretjem in četrtem odstavku 8. člena ZIMI⁴ tudi prepoved diskriminacije. Vprašanja diskriminacije in nedostopnosti se le deloma prekrivajo oziroma ne gre za identična vprašanja. Po petem odstavku 8. člena ZIMI je **minimalne zahteve za dostopnost do blaga in storitev, ki so na voljo javnosti**, dolžan podrobneje urediti pristojni minister v podzakonskem aktu. Čeprav ta predpis še ni sprejet,⁵ to ne pomeni, da ZIMI v tem delu ni uporaben. Tak predpis bi le povečal pravno varnost, ne pa izvirno uredil vsebine pravnih obveznosti, saj te izhajajo že iz zakona.

⁴ Ti se glasijo: (3) Ukrepi za odpravljanje ovir pri dostopnosti do blaga in storitev, ki so na voljo javnosti, se nanašajo predvsem:

- na dostopnost do informacijskih, komunikacijskih in drugih storitev ter pomoč v nujnih primerih,
- na odstranitev grajenih ovir v objektih, v katerih ponujajo blago in storitve, ki so na voljo javnosti,
- na zagotovilo, da javni in zasebni subjekti, ki ponujajo blago in storitve, ki so na voljo javnosti, upoštevajo vse vidike njihove dostopnosti za invalide,
- na to, da se pri ponujanju blaga in storitev, ki so na voljo javnosti, če je to potrebno, zagotovijo primerna podpora, zlasti z drugo osebo (bralci, tolmači slovenskega znakovnega jezika, tolmači za gluhoslepe), oznake v brajici ter podatki v lahko čitljivi in razumljivi obliki.

(4) Ukrepe iz prejšnjega odstavka je treba zagotoviti, razen če javnim in zasebnim subjektom, ki ponujajo blago in storitve, ki so na voljo javnosti, ne nalagajo nesorazmernega bremena. Pri presoji, ali ukrep pomeni nesorazmerno breme, se upoštevajo zlasti velikost in viri javnega ali zasebnega subjekta, njegova narava, ocenjeni stroški, mogoče koristi od boljšega dostopa za invalide ter zgodovinske, kulturne, umetniške in arhitekturne vrednosti premičnin oziroma nepremičnin.

⁵ V skladu s prehodnimi določbami iz četrtega odstavka 43. člena ZIMI se je rok za sprejem predpisa iztekel 11. 12. 2011.

3.

Zagovornik pripravljavcu priporoča, da v osnutek predloga vključi prepoved oglaševanja, ki spodbuja k neenakopravnosti ali nestrpnosti in sovraštvu.

V ta namen naj se v 36. členu doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

Pri oglaševanju blaga in storitev je potrošnike prepovedano spodbujati k neenakopravnosti ter izzivati sovraštvo in nestrpnost zaradi narodnosti, etničnega porekla, rase, državljanstva, vere ali prepričanja, spola, spolne usmerjenosti in spolne identitete, starosti, invalidnosti ali drugih osebnih okoliščin.

*

Vprašanje preprečevanja možnosti spodbujanja in pozivanja k diskriminaciji ter nestrpnosti z oglasi (tržno komuniciranje oziroma oglaševanje) je pomembno, urediti pa ga je smiselno tako, da bo zavezujoče tako za podjetja, ki oglase naročajo, kot za podjetja, ki ponujajo oziroma opravljajo tovrstne storitve. Tak način t.i. komercialnega izražanja, zlasti zaradi praviloma široke, neselektivne usmerjenosti na širšo javnost, med katerimi so tudi posebej ranljive skupine ljudi (npr. otroci, osebe ki se jih na ta način stigmatizira in ogroža njihove pravice), ima lahko posebno negativne učinke. Ne gre le za varstvo javnega reda (in družbene kohezije), ampak tudi za pravico potrošnikov in drugih oseb do enakega obravnavanja. Takšna ravnanja že prepoveduje tako Ustava RS (63. člen), kot druge določbe v zakonodaji. Zakon o medijih (ZMed) sankcionira podobno ravnanje v prvi alineji prvega odstavka 129. člena kot prekršek tedaj, kadar so storjena z oglaševanjem (plačane objave) v medijih, ne pa če gre za običajne medijske vsebine in oglase, ki niso objavljeni v medijih, ampak na druge načine (npr. tiskani letaki). Za nekatere digitalne storitve se lahko uporablja le ukrep odstranitve teh vsebin, saj je ponudnik storitev dolžan takoj, ko mu je protipravnost znana, ukrepati tako, da podatke odstrani ali onemogoči dostop do njih (ang. notice and strike down) po 11. členu Zakona o elektronskem poslovanju na trgu, čeprav se načrtuje tudi druge ukrepe. Komercialni oglasi, ki pri javnosti vzbujajo šok oziroma spodbujajo negativna čustva, je mogoče šteti za nedopustne, vendar je primerno, da se v izogib nejasnosti ta vprašanja jasno in nedvoumno uredi. Predlagana določba ne vključuje vseh oblik morebitnega stigmatiziranja oziroma negativnega stereotipiziranja določenih družbenih skupin, vendar je njen namen jasneje določiti, da takšno ravnanje lahko ustreza kriterijem zakonsko opredeljenega pozivanja k nestrpnosti ali sovraštvu ali pozivanja k diskriminaciji. Določba se ustrezno povezuje tudi s kazenskimi določbami, tj. peto točko prvega odstavka 239. člena ZVPot-1.